

РЕГІОНАЛЬНИЙ ЛАНДШАФТНИЙ ПАРК «ЗНЕСІННЯ»
ЯК ПРИРОДООХОРОННА РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНА
ЗОНА М. ЛЬВОВА

Володимир Худоба¹, Олександр Завадович², Юрій Зінько³

¹Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського,

²Регіональний ландшафтний парк «Знесіння»,

³Львівський національний університет ім. Івана Франка

Анотація. У статті розглянуто проблемні аспекти та перспективи використання регіонального ландшафтного парку «Знесіння» як природоохоронної рекреаційно-туристичної зони міста Львова. Досліджено туристично-рекреаційний потенціал парку, сучасний стан рекреаційного освоєння території та запропоновано заходи з розвитку рекреації.

Ключові слова: Рекреаційно-туристична зона, регіональний ландшафтний парк «Знесіння», туристично-рекреаційний потенціал, Львів.

Abstract. The article deals with the problematic aspects and prospects of using the regional landscaping park "Znesinnya" as a nature conservation recreational and tourist zone of the city of Lviv. The tourist and recreational potential of the park, the current state of recreational development of the territory, and measures for the development of recreation have been investigated.

Key words: recreational and tourist zone, regional landscaping park "Znesinnya", tourist and recreational potential, Lviv.

Постановка проблеми. У розвитку та функціонуванні сучасних урбосистем назвичайну важливу роль відіграють зелені та рекреаційно-туристичні зони. Рекреаційно-туристичні зони є природними ділянками міст, що виконують природо охорону, екологічну, естетичну, рекреаційну та інші функції. Адже завдяки наявності таких зелених просторів мешканці та гості міста мають можливість відновлювати свої сили. У Львові є багато таких цікавих просторів, проте саме регіональний ландшафтний парк «Знесіння» є об'єктом, який користуються неабиякою популярністю серед жителів міста та туристів, адже він був створений для збереження і відновлення унікального природно-історичного комплексу гряди Знесіння і прилеглих територій давніх поселень Знесіння і Кривчиць, тому є цікавим з рекреаційно-оздоровчої та пізнавальної точки зору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі уже неодноразово розглядався регіональний ландшафтний парк «Знесіння»

в різноманітних аспектах. Зокрема, проблемам функціонування та збалансованого розвитку РЛП «Знесіння» присвячені праці О. Завадовича та І. Койнової (2005), методичні аспекти інвентаризації зелених зон РЛП «Знесіння» висвітлили в публікації М. Елбакідзе, О. Завадовича та Т. Ямилінця (2005), особливості фізкультурно-оздоровчої діяльності міського населення у парку «Знесіння» присвячена робота І. Грибовської, С. Стогул, О. Завадовича (2006), питанням рекреаційної цінності території парку присвячені роботи Ю. Зінька та С. Зубика. Незважаючи на значну кількість публікацій, низка питань щодо перспектив розвитку РЛП «Знесіння», як природоохоронної рекреаційно-туристичної зони міста Львова вимагає подальшого дослідження.

Виклад основного матеріалу. *Мета роботи* – дослідити проблемні аспекти та перспективи використання регіонального ландшафтної парку «Знесіння» як природоохоронної рекреаційно-туристичної зони м. Львова.

Методи дослідження: літературний, картографічний, візуальний, статистичний, польових досліджень, особистих бесід, порівняльний.

Результати дослідження. РЛП «Знесіння» було створено ухвалою Львівської обласної Ради від 02.12.1993 р. на площі 312,1 га. Регіональний ландшафтний парк «Знесіння» – один з небагатьох в Україні регіональних ландшафтних парків, який не тільки повністю розміщений всередині великого міста, але і знаходиться неподалік його центру. Знаходження в центрі м. Львова надає йому великої привабливості як території для здійснення рекреаційно-туристичної діяльності так і її подальшого розвитку. Компактна форма, великий розмір та значний периметр парку визначають його вирішальний екологічний та естетичний вплив на центральну частину міста і прилеглі території.

Попри відносно невелику частку парку «Знесіння» в загальній площі, яку займають міські паркові території та комплексна зелена зона міста (7% та 1% відповідно), він відіграє важливу роль у формуванні просторової структури зеленої зони Львова. З одного боку, парк є складовою кільцевої системи зелених територій, яка утворена парками Високий Замок, імені Івана Франка, Святоюрського ансамблю, Цитаделі, імені Богдана Хмельницького, Снопківського, Погулянки, Личаківського; а з другого – елементом зеленої радіальної структури, що з'єднує Винниківський та Брюховицький парки [1].

Парк «Знесіння» має велику рекреаційну цінність території та потужні туристичні ресурси. Серед природних об'єктів унікальними є геолого-геоморфологічні пам'ятки природи. Цікавими у цьому відношенні є гора Лева, стінки колишніх кар'єрів з південної, південно-східної та північної сторони парку, ділянки з нестійким трав'яним покривом, окремі залишки кам'яних валунів. Усе це доповнюється слідами давньоруських городищ, храмами і монастирями, старим цвинтарем, музеєм народної архітектури

і традиційною малоповерховою забудовою. Отже, парк «Знесіння» є важливим рекреаційним об'єктом Львова завдяки своїм унікальним природним та культурно-історичним ресурсам [2].

Зі створенням регіонального ландшафтної парку «Знесіння» рекреаційна діяльність стала одним з пріоритетів цієї установи. Серед першочергових заходів, проведених на території парку варто відмітити: облаштування місць для відпочинку, облаштування і впорядкування пішохідної мережі, створення спеціалізованих майданчиків і ділянок. Основний акцент був зроблений на розвиток пізнавальних форм туризму – природничого, культурологічного, краєзнавчого. Він був забезпечений через створення тематичних стежок (екологічної, орнітологічної, геологічної), влаштування місць для екоосвітніх занять і акцій (екологічні табори, зелені школи) та розвиток інформаційно-освітньої інфраструктури (екоосвітній центр, тематичні експозиції та інформаційні пункти). На території парку з кожним роком набувають популярності такі види кваліфікованого туризму як велосипедний і кінний. Адміністрація парку виявляє також зацікавлення у розвитку в парку мандрівок залізницею (від ст. Підзамче до ст. Личаків), екологічно безпечних трас (зокрема, монорейкових).

Природоохоронний імідж парку творять щорічні екоосвітні і екотуристичні акції: міжнародні екологічні табори, екотуристичні заняття, толоки з озелененням території, заняття на природі школярів та практики з природничих дисциплін для студентів.

Проте, останніми роками територія парку «Знесіння» відчуває значний антропогенний вплив, який проявляється у вигляді самовільної забудови, активізація нової забудови, розбудови транспортної інфраструктури. Загострення ринкових земельних відносин у місті, пов'язане з новим будівництвом, зумовило перегляд в останні роки старої консерваційної концепції розвитку парку «Знесіння» у більш конструктивну сторону, яка передбачає активніше використання парку у екоосвітній та рекреаційній сфері. З цією метою в останні роки парком ініційовано пропозиції щодо розвитку інформаційно-освітньої та оздоровчо-рекреаційної інфраструктури.

Маркетингові дослідження туристичного руху в РЛП «Знесіння» показали, що більшістю відвідувачами він сприймається як територія тимчасового відпочинку у святкові дні. Понад 80% опитаних критично оцінюють наявну інфраструктуру для обслуговування відвідувачів. Багато зауважень щодо засміченості території, відсутності вказівників. Основні пропозиції опитування відвідувачів стосуються покращення стану інфраструктури для відпочинку (лавки, альтанки), створення інформаційних пунктів, місць продажу сувенірів, впорядкування території біля штучного озера, облаштування паркінгу. Як показали дослідження, основний потік відвідувачів у парку зв'язаний з відпочинково-прогулянковими заняттями.

У парку функціонують або функціонували кілька об'єктів для альтернативних спортивних занять – гірськолижна траса, тенісні корти, гімнастичні майданчики. Виходячи зі зростання популярності серед міських жителів активних фізичних занять, особливо у людей молодого і середнього віку є необхідним розширення спектру цих занять. Серед них: траси для бігових лещат, майданчики для малого і великого тенісу.

На даний час парк також має проблему слабкої доступності, а також незадовільної комунікації між основними своїми атракціями. Для вирішення цих комунікаційних проблем пропонується облаштувати пункти прокату гірських велосипедів на основних вхідних брамах на договірних засадах з підприємцями.

Серед пріоритетних напрямів рекреаційно-туристичного освоєння РЛП «Знесіння» необхідно виділити наступні: забезпечення доступу та створення нових туристичних атракцій; створення широкого спектру інформаційно-освітньої інфраструктури; розробка та обслуговування системи туристичних шляхів; розбудова рекреаційно-туристичної і допоміжної інфраструктури для обслуговування відвідувачів.

Висновки. Вирішення наявних проблем та реалізація запропонованих заходів щодо рекреаційно-туристичного освоєння РЛП «Знесіння» сприятиме популяризації та розвитку парку, як унікальної рекреаційно-туристичної зони міста Львова.

Список використаних джерел:

1. Елбакідзе М. М. Методичні аспекти інвентаризації зелених зон урбанізованих територій (на прикладі регіонального ландшафтного парку «Знесіння») / М. М. Елбакідзе, О. М. Завадович, Т. С. Ямилинець // Вісник Львів. ун-ту. Серія географ. – Львів, 2005. – Вип. 32. – С. 96–109.

2. Койнова І. Особливості функціонування та можливості збалансованого розвитку регіонального ландшафтного парку «Знесіння» / І. Койнова, О. Завадович // Вісник Львів. ун-ту. Серія географічна. – Львів, 2005. – Вип. 32. – С. 121–129.